

REPUBLICA MOLDOVA
JUDECĂTORIA CHIȘINĂU
sediul Rîșcani

REPUBLIC OF MOLDOVA
THE COURT OF CHISINAU
office Rîșcani

Chișinău, str. Kiev, 3 Republica Moldova
MD-2078, tel. (+373 22) 43 80 02,
tel./fax (+373 22) 43 80 02, e-mail: jrc@justice.md

Chisinau, Kiev 3, street, Republic of Moldova
MD-2078, tel. (+373 22) 43 80 02,
tel./fax (+373 22) 43 80 02, e-mail:
jrc@justice.md

Curtea Constituțională a Republicii Moldova
Mun. Chișinău, str. A. Lăpușneanu, nr. 28
MD-2004

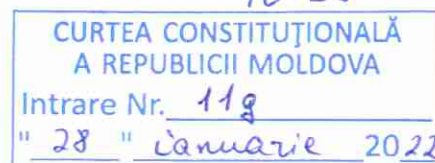
Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, vă remite în adresa Curții Constituționale încheierea nr. 3-1529/2021 din 24.01.2022 și sesizarea reclamantului privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 214 alin. (6)-(8) Cod Fiscal și a art. 4 alin. 4 (6) din Legea nr. 1054 din 16.06.2000 privind punerea în aplicare a titlului IV din Codul fiscal (în redacția până la 01.07.2016), în cauza de contencios administrative la cererea de chemare în judecată depusă de SRL Vinăria din Vale împotriva Serviciului Fiscal de Stat privind obligarea la emiterea actului administrativ individual favorabil.

Anexe:

- *Sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate;*
- *Încheierea nr. 3-1529/2021 din 24.01.2022.*

Judecător

Oleg Melniciuc

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate

A. Autorul excepției de neconstituționalitate¹

A.2. Persoană juridică

1. Denumire și sediu

S.R.L. Vinăria din Vale (succesor în drepturi al S.A. Vinăria din Vale)

IDNO: 1003609009828

Sediul: str. Basarabia, nr. 8. Mun. Chișinău

2. Numărul și data înregistrării

Înregistrată la 04.02.2000

3. Numele administratorului

Administrator statutar – Davidescu Vladimir

4. Telefon și e-mail

5. Reprezentant

Adrian Grosu - avocat

6. Adresa reprezentantului (va fi anonimată)

7. Telefonul și e-mail-ul reprezentantului (vor fi anonimizzate)

A.3. Instanța de judecată

1. Denumirea instanței de judecată/sediu

Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani

2. Judecător/complet de judecată

Cauza nr. 3-1529/2021 (2-21078846-12-3-26052021)

Judecător Melniciuc Oleg

4. Adresa instanței de judecată

str. Kiev, nr. 3, mun. Chișinău

¹ Aici, autorul excepției de neconstituționalitate va alege rubrica relevantă, ștergându-le pe celelalte.

5. Telefonul și e-mail-ul instanței de judecată

irc@justice.md

Telefon: 022-44-53-17

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de drept comun²

Prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova, nr. 640 din 21.10.1999, a fost ratificat Acordul privind principiile perceperii impozitelor indirecte la exportul și importul mărfurilor (lucrărilor, serviciilor) dintre statele participante la Comunitatea Statelor Independente.

Potrivit art. 1 din Acordul nominalizat:

[...] prin impozite indirecte, se subînțelege – taxa pe valoarea adăugată și accizul.

Conform art. 2 din Acordul nominalizat:

Nici una dintre Părți, nu va impune la impozite indirecte, mărfurile (lucrările, serviciile), care se exportă pe teritoriul altei Părți.

În conformitate cu art. 3 din Acordul nominalizat:

Mărfurile (lucrările, serviciile), care se importă pe teritoriul vamal al unei Părți și care au fost exportate de pe teritoriul vamal al altei Părți, se supun impozitelor indirecte în statul importator, în conformitate cu legislația lui națională.

Prin Legea nr. 22 din 12.02.2004 a fost ratificat Acordul privind comerțul liber dintre Guvernul Republicii Moldova și Cabinetul de Miniștri al Ucrainei.

Potrivit art. 3 din Acordul nominalizat:

Părțile nu aplică în comerțul reciproc, taxe vamale și plăți, precum și taxe, care au acțiune echivalentă.

Începând cu perioada fiscală noiembrie 2014 și până în martie 2016, S.A. Vinăria din Vale, în încăperea sa de accize, a fabricat mărfuri nesupuse accizelor, pentru care a utilizat în calitate de materie primă, alcool etilic propriu și anume:

a) Lichid pentru degivrare pentru autoturisme "Poliarnaia Noci" – concentrate 800, volumul 5 litri unitatea, conform condițiilor tehnice aprobate, concentrația volumului de alcool etilic la 1 litru, a constituit 84,5 %-85,5 %;

b) Amestec de substanțe odoriferante, utilizate în industria alimentară, conform condițiilor tehnice aprobate, concentrația volumului alcoolului etilic la 1 litru a constituit 40,4 %;

c) Preparate dezinfectante, conform condițiilor tehnice aprobate, concentrația volumului alcoolului etilic la 1 litru, a constituit 87,3 %.

În perioada noiembrie 2014 – martie 2016, S.A. Vinăria din Vale, a comercializat spre export:

² Această parte a formularului trebuie să conțină un rezumat al informațiilor pertinente referitoare la cauza dedusă judecării instanței de drept comun, i.e. instanței în fața căreia sau de care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate

a) Lichid pentru degivrare pentru autoturisme "Poliarnaia Noci" – concentrat – 80°, volumul 5 litri unitatea, în cantitate totală de 15540,1 dal, care au fost destinate **exportului** către KRATOS-AGRO CAPITAL CONSOLIDATED L.T.D. – **Ucraina**;

b) Amestec de substanțe odoriferante, utilizate în industria alimentară, în cantitate totală de 14 283 dal, care au fost destinate **exportului** către A.P.O. S.T.S – **Ucraina**;

c) Preparate dezinfectante, în cantitate totală de 25,6 dal, care au fost destinate **exportului** către PAPIR ART – **Ucraina**.

Prin Proiectul de lege cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative, **înaintat Parlamentului Republicii Moldova în anul 2016, Guvernul Republicii Moldova, a propus modificarea art. 4, alin. (6) din Legea nr. 1054 din 16.06.2000 pentru punerea în aplicare a titlului IV din Codul Fiscal, după cum urmează:**

[...] Art. XI. – **Articolul 4 din Legea nr.1054-XIV din 16 iunie 2000 pentru punerea în aplicare a titlului IV din Codul fiscal** (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ediție specială din 8 februarie 2007), cu modificările și completările ulterioare, **se modifică și se completează după cum urmează:**

la alineatul (6), după cuvintele „la expedierea din încăperea de accize a mărfurilor nesupuse accizelor” se introduc cuvintele „pe teritoriul republicii”, iar în final se completează cu următoarea propoziție: „La expedierea la export a mărfurilor nesupuse accizelor, pentru materia primă utilizată în procesul de fabricare a acestora nu se efectuează calcularea și achitarea accizelor.”; la alineatul (6⁶) propoziția a doua, cuvintele „supuse accizelor” se exclud.

În Nota Informativă, Guvernul Republicii Moldova, a motivat necesitatea operării modificărilor nominalizate, după cum urmează (pag. 69 și 79-80 din Nota Informativă):

Prezentul proiect de lege conține, în fond, **propuneri de modificare și completare a unor acte legislative, care rezultă din obiectivele politicilor fiscale, vamale și bugetare pe anul 2016, bazate pe prevederile Programului de activitate a Guvernului, Strategiei Naționale „Moldova 2020”, Acordului de Asociere dintre Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele sale membre, pe de o parte, și Republica Moldova, pe de altă parte, altor programe și strategii naționale.**

De asemenea, proiectul de lege vizează pe anumite domenii alinierea politicii și legislației naționale privind domeniul fiscal și vamal la ACQUIS-ul comunitar, Acordul General pentru Tarife și Comerț (GATT), Acordul privind aspectele drepturilor de proprietate intelectuală legate de comerț (TRIPs), etc., precum și consolidarea veniturilor bugetare și simplificării administrării fiscale și vamale, **relaxării agenților economici în aspect de desfășurare a activității economice, diminuării proporțiilor de evaziune fiscală și vamală, consolidării și eficientizării utilizării resurselor financiare publice.**

[...]

De asemenea, se propune **excluderea discordanței în aplicarea accizului pentru materia primă de fabricație proprie, utilizată în procesul de producere a mărfurilor nesupuse accizului.**

Necesitatea operării modificărilor propuse este determinată de abordările diferite aplicabile agenților economici care utilizează în calitate de materie primă mărfuri supuse accizelor de fabricație proprie și distilate pe bază de vin. Diferența constă în faptul, că în cazul exportului producției finite, obligația de achitare a accizelor aferent materiei prime utilizate nu survine în cazul exportului

producției finite supuse accizelor, pe când în cazul exportului producției finite nesupuse accizelor această obligație apare.

În calitate de exemple de aplicare inechitabilă a accizelor pentru materia primă accizabilă de fabricație proprie, utilizată pentru fabricarea mărfurilor destinate exportului, în funcție de statutul acestora (accizabile sau neaccizabile) pot fi prezentate următoarele:

În cazul exportului producției alcoolice supuse accizelor, producătorul nu va avea obligația de achitare a accizelor pentru alcool etilic de fabricație proprie utilizat în calitate de materie primă.

Pe când în cazul în care producția alcoolică (coniac, lichior) de fabricație proprie se folosește pentru fabricarea bomboanelor sau altor mărfuri neaccizate (de exemplu soluție lichidă pentru spălarea parbrizelor confecționată din alcool etilic de fabricație proprie) exportatorul va fi obligat să achite accizele pentru materia primă utilizată.

[...]

Operarea modificărilor va exclude inechitatea față de producători în partea ce ține de restituirea sumei accizelor achitate numai pentru materia primă supusă accizelor prelucrată și/sau fabricată pe teritoriul Republicii Moldova, utilizată ulterior pentru prelucrarea și/sau fabricarea altor mărfuri supuse accizelor, deoarece cheltuielile pentru procurarea materiei prime și achitarea accizului pentru marfa respectivă sunt suportate nemijlocit de către producători.

Ca urmare a aprobării Proiectului de lege prezentat de către Guvern, prin Legea nr. 138 din 17.06.2016 cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative, art. 4, alin. (6) din Legea nr. 1054 din 16.06.2000 pentru punerea în aplicare a titlului IV din Codul Fiscal (în vigoare în perioada de după 01.07.2016), s-a expus în următoarea redacție:

(6) Subiecții impunerii care, la fabricarea în încăperea sa de accize a mărfurilor nesupuse accizelor, utilizează în calitate de materie primă mărfuri proprii supuse accizelor pentru care nu există documente justificative privind achitarea accizelor, la expedierea din încăperea de accize a mărfurilor nesupuse accizelor pe teritoriul Republicii Moldova, calculează și achită accizele pentru mărfurile supuse accizelor, utilizate în procesul de fabricarea acestora. Prevederea în cauză nu se aplică pentru distilatele obținute pe bază de vin menționate la alin.(6¹) al prezentului articol. La expedierea la export a mărfurilor nesupuse accizelor, pentru materia primă utilizată la producerea acestora nu se efectuează calcularea și achitarea accizelor.

În perioada anilor 2014-2016, S.A. Vinăria din Vale, s-a adresat de nenumărate ori către organul fiscal, cu cereri privind restituirea TVA-ului în cont.

În perioada de referință, organul fiscal de fiecare dată a satisfăcut cererile privind restituirea TVA-ului, fiecare cerere fiind succedată de efectuarea unui control la întreprinderea S.A. Vinăria din Vale, în total peste 19 controale tematice, fapt confirmat prin Actele de control a organelor fiscale, pentru perioada de referință. Toate controalele tematice enumerate, nu au depistat încălcări ale legislației fiscale de către S.A. Vinăria din Vale (!).

Similar, în perioada 24.12.2015-30.11.2016, activitatea S.A. Vinăria din Vale, a fost supusă controlului fiscal, prin instituirea postului fiscal, fără a fi depistate încălcări ale legislației fiscale, cu referire la evidența, calcularea și plata accizelor la bugetul de stat (!).

Prin Actele de control, (i) nr. 5-676439, (ii) nr. 5-676440, (iii) nr. 5-676441 din 18.11.2016, organul fiscal, a realizat control fiscal total, asupra activității S.A. Vinăria din Vale, pentru perioada 01.12.2013-30.09.2016. În urma controlului nominalizat, divergențe la calcularea și achitarea accizelor nu au fost depistate (!).

Prin Actul de control, nr. 5-683221 din 21.02.2018, organul fiscal a supus controlului repetat întreprinderea S.A. Vinăria din Vale, obiectul controlului repetat, fiind calcularea și achitarea accizelor la buget, pentru perioada 01.12.2013-30.09.2016. Prin Actul de control nominalizat, s-a constatat, diminuarea și neachitarea accizelor la bugetul total, în sumă totală de 14 233 236,00 (paisprezece milioane două sute treizeci și trei mii două sute treizeci și șase) MDL, pentru perioada noiembrie 2014 – martie 2016.

Potrivit Deciziei nr. 60 din 14.03.2018, s-a respins dezacordul S.A. Vinăria din Vale, față de Actul de control din 21.02.2018, fiind dispusă calcularea și încasarea la bugetul de stat, din contul S.A. Vinăria din Vale, a sumei de 14 233 236,00 MDL, în calitate de accize diminuate.

La 11.04.2018, S.A. Vinăria din Vale, a depus contestație la organul fiscal, împotriva Deciziei nr. 60 din 14.03.2018, solicitând anularea acesteia, ca fiind neîntemeiată.

Prin Decizia nr. 151 din 10.05.2018, organul fiscal, a respins cererea prealabilă și a menținut în vigoare Decizia nr. 60 din 14.03.2018.

La 10.05.2018, S.A. Vinăria din Vale, a înaintat acțiune față de Serviciul Fiscal de Stat, solicitând anularea Deciziei nr. 60 din 14.03.2018 și a Deciziei nr. 151 din 10.05.2018, cu restituirea sumei de: (i) 14 233 235,99 (paisprezece milioane două sute treizeci și trei mii două sute trei zeci și cinci, 99) MDL, în calitate de accize neachitate; și (ii) 274 693,69 (două sute șaptezeci și patru mii șase sute nouăzeci și trei, 69) MDL, în calitate de penalitate.

După emiterea Deciziei Curții de Apel Chișinău din 19.06.2018, prin care s-a anulat măsura de suspendare a actului administrativ contestat, Serviciul Fiscal de Stat a încasat din contul S.A. Vinăria din Vale, prin metode directe și indirecte, (i) suma accizelor prezumat a fi necalculate și achitate la buget, în mărime de 14 233 235,99 (paisprezece milioane două sute treizeci și trei mii două sute trei zeci și cinci, 99) MDL, concomitent fiind aplicată și o penalitate, în mărime de 274 693,69 (două sute șaptezeci și patru mii șase sute nouăzeci și trei, 69) MDL.

Prin Ordonanța irevocabilă a Procuraturii mun. Bălți din 28.03.2019 (în continuare – "Ordonanța nr. 1"), s-a dispus, scoaterea de sub urmărire penală a factorilor de decizie din cadrul S.A. Vinăria din Vale, printre care și administratorul societății nominalizate, dl Rudenco Alexandru, pe cauza penală nr. 2018430254, începută la 03.07.2018 de către organul de urmărire penală din cadrul Inspectoratului de poliție Cantemir, în temeiul unei bănuieli rezonabile privind săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 244, alin. (2), lit. b), Cod Penal, și anume, evaziunea fiscală din cadrul societății S.A. Vinăria din Vale, manifestată prin neachitarea accizelor la bugetul statului, ca urmare a includerii unor date denaturate în declarațiile privind achitarea accizelor, în sumă totală de 14 233 235,99 MDL, pe motiv că, în acțiunile factorilor de decizie, nu se regăsesc elementele componente de infracțiune, concomitent fiind dispusă continuarea urmăririi penale în fapt.

Prin Hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, nr. 3-196/18 din 09.04.2019, a fost admisă parțial acțiunea reclamantului, fiind dispusă anularea Deciziei nr. 60 din 14.03.2018, cu obligarea Serviciului Fiscal de Stat, de a restitui S.A. Vinăria din Vale, sumele încasate, întru executarea Deciziei Serviciului Fiscal, nr. 60 din 14.03.2018.

Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, a declarat apel, Serviciul Fiscal de Stat.

Ulterior, prin Ordonanța irevocabilă a Procuraturii mun. Bălți din 26.04.2019 (în continuare – “Ordonanța nr. 2”), s-a dispus, a clasa procesul penal, pe cauza penală, nr. 2018430254 din motivul că, în cauza penală, nu există bănuit și există una din circumstanțele prevăzute la art. 275, pct. 3), Cod de procedură penală și anume, lipsa elementelor infracțiunii. Totodată, prin Ordonanța nr. 2, procurorul a reiterat în mod irevocabil, constatările din Ordonanța nr. 1, care se referă la carența cadrului normativ și faptul că, factorii de decizie S.A. Vinăria din Vale, au reflectat în mod veridic toate datele contabile, nefiind constatată tănuirea obiectelor impozabile (!).

Prin Decizia Curții de Apel Chișinău, nr. 3a-657/20 din 29.07.2020, a fost admis apelul Serviciului Fiscal de Stat, casată parțial hotărârea instanței de fond, rejudecată cauza din nou, ca urmare a cărui fapt, a fost admisă parțial acțiunea înaintată de către S.A. Vinăria din Vale, fiind anulată Decizia Serviciului Fiscal, nr. 60 din 14.03.2018, cu obligarea Serviciului Fiscal de Stat, să restituie sumele achitate de către S.A. Vinăria din Vale, în temeiul deciziei nominalizate.

Nefiind de acord cu soluția instanței de apel, a declarat recurs Serviciul Fiscal de Stat.

La 04.11.2020, Curtea Supremă de Justiție, a declarat admisibil recursul Serviciului Fiscal de Stat.

Prin Decizia din 04.10.2021, S.A. Vinăria din Vale, s-a reorganizat prin transformare în Vinăria din Vale S.R.L.

Prin Decizia Curții Supreme de Justiție, 3ra-20/21 din 26.03.2021, a fost admis recursul declarat de către Serviciul Fiscal de Stat, casată parțial decizia instanței de apel în parte admiterii pretențiilor înaintate de către Vinăria din Vale S.R.L. și emisă o nouă decizie prin care pretențiile au fost respinse ca fiind neîntemeiate.

La 09.04.2021, S.R.L. Vinăria din Vale, a înaintat cerere (i.e. contestație) către Consiliul de soluționare a disputelor pe lângă S.F.S., prin care a solicitat emiterea deciziei privind:

- retragerea integrală pentru trecut a Deciziei Serviciului Fiscal de Stat, nr. 60 din 14.03.2018, prin care s-a respins dezacordul S.A. Vinăria din Vale, față de Actul de control din 21.02.2018 și s-a dispus calcularea și încasarea la bugetul de stat, din contul S.A. Vinăria din Vale, a sumei de (i) 14 233 236,00 (paisprezece milioane două sute treizeci și trei mii două sute treizeci și șase) MDL, în calitate de accize diminuate și (ii) o majorare de întârziere (penalitate), în mărime de 274 693,68 (două sute șaptezeci și patru mii șase sute nouăzeci și trei, 68) MDL;

- dispunerea întoarcerii executării, prin restituirea de la bugetul de stat, în beneficiul S.R.L. Vinăria din Vale, a sumei de (i) 14 233 236,00 (paisprezece milioane două sute treizeci și trei mii două sute treizeci și șase) MDL, achitată în calitate de accize diminuate și (ii) 274 693,68 (două sute șaptezeci și patru mii șase sute nouăzeci și trei, 68) MDL, achitată în calitate de majorare de întârziere (penalitate).

Prin Decizia nr. 26-24-11-50907 din 30.04.2021, a fost respinsă cerere de retragere a Deciziei nr. 60 din 14.03.2018, în calitate de act administrativ individual ilegal defavorabil și cerința de dispunere a întoarcerii executării.

La 26.05.2021, S.R.L. Vinăria din Vale, a înaintat cerere de chemare în judecată către Consiliul de soluționare a disputelor/Serviciul Fiscal de stat, prin care a solicitat:

1. A dispune anularea Deciziei Serviciului Fiscal de Stat, nr. 26-24-11-50907 din 30.04.2021.

2. A obliga Serviciul Fiscal de Stat, să emită decizie privind:

- retragerea integrală pentru trecut a Deciziei Serviciului Fiscal de Stat, nr. 60 din 14.03.2018, prin care s-a respins dezacordul S.A. Vinăria din Vale, față de Actul de control din 21.02.2018 și s-a dispus calcularea și încasarea la bugetul de stat, din contul S.A. Vinăria din Vale, a sumei de (i) 14 233 236,00 (paisprezece milioane două sute treizeci și trei mii două sute treizeci și șase) MDL, în calitate de accize diminuate și (ii) o majorare de întârziere (penalitate), în mărime de 274 693,68 (două sute șaptezeci și patru mii șase sute nouăzeci și trei, 68) MDL;

- dispunerea întoarcerii executării, prin restituirea de la bugetul de stat, în beneficiul S.R.L. Vinăria din Vale, a sumei de (i) 14 233 236,00 (paisprezece milioane două sute treizeci și trei mii două sute treizeci și șase) MDL, achitată în calitate de accize diminuate și (ii) 274 693,68 (două sute șaptezeci și patru mii șase sute nouăzeci și trei, 68) MDL, achitată în calitate de majorare de întârziere (penalitate).

C. Obiectul sesizării³

Prezenta sesizare, are drept obiect de examinare, **verificarea constituționalității:**

(i) art. 214, alin. (6)-(8), Cod Fiscal, care reglementează (a) dreptul organului fiscal de a efectua control fiscal repetat, sub aspectul încălcării securității raporturilor juridice, pentru ipoteza când normele criticate, nu obligă organul fiscal de a-și retrage/revoca actul de control anterior, odată cu dispunerea unui nou control fiscal și (b) nu scutesc contribuabilul de plata taxelor și impozitelor fiscale atunci când contribuabilul nu se face vinovat pentru rezultatele primului control fiscal, fapt care violează art. 1, alin. (3), în combinație cu art. 9, art. 46, alin. (1) și art. 54 din Constituția Republicii Moldova;

(ii) art. 4, alin. (6) din Legea nr. 1054 din 16.06.2000 pentru punerea în aplicare a titlului IV din Codul fiscal (în redacția până la 01.07.2016), prin care se impune obligația achitării accizelor la exportul anumitor mărfuri, sub aspectul faptului că contravine tratatelor internaționale în materie de impozitare, la care este parte

³ În această parte a formularului se vor menționa prevederile contestate în fața Curții Constituționale, potrivit competenței sale ratione materiae. Aceste prevederi trebuie să fie aplicabile la soluționarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

Republica Moldova și drept urmare violează art. 4 în combinație cu art. 9, art. 46, alin. (1) și art. 54 din Constituția Republicii Moldova.

Art. 214, alin. (6)-(8), Cod Fiscal și art. 4 alin. (6) din Legea nr. 1054 din 16.06.2000 pentru punerea în aplicare a titlului IV din Codul fiscal (în redacția până la 01.07.2016), sunt aplicabile fondului cauzei de contencios administrativ, întrucât organul fiscal a dispus inițierea unui control fiscal repetat în privința Vinăria din Vale S.R.L. și deși prin primul act de control a stabilit că nu trebuie achitate accize la buget pentru anumite operațiuni de export, ulterior, odată cu emiterea actului de control repetat a stabilit obligația de achitare a accizelor pentru aceleași operațiuni de export, contrar constatărilor din primul act de control.

Totodată, la stabilirea obligației de plată a accizelor, organul fiscal și-a întemeiat soluția pe prevederile art. 4 alin. (6) din Legea nr. 1054 din 16.06.2000 pentru punerea în aplicare a titlului IV din Codul fiscal (în redacția până la 01.07.2016).

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție⁴

1. Prevederi relevante din Acordul privind principiile perceperii impozitelor indirecte la exportul și importul mărfurilor (lucrărilor, serviciilor) dintre statele participante la Comunitatea Statelor Independente

Art. 1 din Acord:

[...] prin impozite indirecte, se subînțelege – taxa pe valoarea adăugată și accizul.

Art. 2 din Acord:

Nici una dintre Părți, nu va impune la impozite indirecte, mărfurile (lucrările, serviciile), care se exportă pe teritoriul altei Părți.

Art. 3 din Acord:

Mărfurile (lucrările, serviciile), care se importă pe teritoriul vamal al unei Părți și care au fost exportate de pe teritoriul vamal al altei Părți, se supun impozitelor indirecte în statul importator, în conformitate cu legislația lui națională.

2. Prevederi relevante din Acordul privind comerțul liber dintre Guvernul Republicii Moldova și Cabinetul de Miniștri al Ucrainei

Potrivit art. 3 din Acord:

Părțile nu aplică în comerțul reciproc, taxe vamale și plăți, precum și taxe, care au acțiune echivalentă.

⁴ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta de ce consideră aplicabil unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție, adică va argumenta dacă există o ingerință în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție.

3. Prevederi relevante din Constituția Republicii Moldova

Articolul 1 Statul Republica Moldova

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.

Articolul 4 Drepturile și libertățile omului

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte. (2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Articolul 9 Principiile fundamentale privind proprietatea

(1) Proprietatea este publică și privată. Ea se constituie din bunuri materiale și intelectuale.

Articolul 46 Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sînt garantate.

Articolul 54 Restrîngerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrîngeri decît celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrîngerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrîngerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

4. Prevederi relevante din Codul Fiscal

Articolul 214. Principiile generale de efectuare a controlului fiscal

(1) Controlul fiscal are drept scop verificarea modului în care contribuabilul respectă legislația fiscală într-o anumită perioadă sau în câteva perioade fiscale.

[...]

(6) Organele cu atribuții de administrare fiscală pot efectua controlul fiscal repetat în cazul în care rezultatele controlului fiscal exercitat anterior sînt neconcludente, incomplete sau nesatisfăcătoare ori dacă ulterior au fost depistate circumstanțe ce atestă existența unor semne de încălcare fiscală și, prin urmare, se impune un nou control.

(7) Controlul fiscal repetat poate fi efectuat în cadrul examinării contestațiilor împotriva deciziei Serviciului Fiscal de Stat sau acțiunii funcționarului fiscal și, în alte cazuri, la decizia conducerii organelor menționate la alin.(6).

(8) Se interzice efectuarea repetată a controalelor fiscale la fața locului asupra unora și aceluiași impozite și taxe pentru o perioadă fiscală care anterior a fost supusă controlului, cu excepția

cazurilor când efectuarea controlului fiscal repetat se impune de reorganizarea sau lichidarea contribuabilului, ține de auditul activității Serviciului Fiscal de Stat de către organul ierarhic superior, de activitatea posturilor fiscale sau de depistarea, după efectuarea controlului, a unor semne de încălcări fiscale, când aceasta este o verificare prin contrapunere, când controlul se efectuează la solicitarea organelor de drept și a celor specificate la art. 131 alin. (5), când necesitatea a apărut în urma examinării cazului cu privire la încălcarea legislației fiscale sau în urma examinării contestației. Drept temei pentru efectuarea controlului fiscal repetat la fața locului, în legătură cu auditul activității Serviciului Fiscal de Stat de către organul ierarhic superior, poate servi numai decizia acestuia din urmă, cu respectarea cerințelor prezentului articol.

5. Prevederi relevante din Legea nr. 1054 din 16.06.2000 pentru punerea în aplicare a titlului IV din Codul fiscal (în redactia până la 01.07.2016)

Articolul 4. Dispoziții finale și tranzitorii

[...]

(6) Subiecții impunerii care, la fabricarea în încăperea sa de accize a mărfurilor nesupuse accizelor, utilizează în calitate de materie primă mărfuri proprii supuse accizelor pentru care nu există documente justificative privind achitarea accizelor, la expedierea din încăperea de accize a mărfurilor nesupuse accizelor, calculează și achită accizele pentru mărfurile supuse accizelor, utilizate în procesul de fabricarea acestora.

7. Prevederi relevante din Legea nr. 1054 din 16.06.2000 pentru punerea în aplicare a titlului IV din Codul fiscal (în redactia de după 01.07.2016)

Articolul 4. Dispoziții finale și tranzitorii

[...]

(6) Subiecții impunerii care, la fabricarea în încăperea sa de accize a mărfurilor nesupuse accizelor, utilizează în calitate de materie primă mărfuri proprii supuse accizelor pentru care nu există documente justificative privind achitarea accizelor, la expedierea din încăperea de accize a mărfurilor nesupuse accizelor pe teritoriul Republicii Moldova, calculează și achită accizele pentru mărfurile supuse accizelor, utilizate în procesul de fabricarea acestora. Prevederea în cauză nu se aplică pentru distilatele obținute pe bază de vin menționate la alin. (6)⁵ al prezentului articol. La expedierea la export a mărfurilor nesupuse accizelor, pentru materia primă utilizată la producerea acestora nu se efectuează calcularea și achitarea accizelor.

E. Argumentarea pretensei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție⁵

I. Neconstituționalitatea alin. (6)-(8) de la art. 214, Cod Fiscal

După cum denotă conținutul art. 214, alin. (6)-(8), Cod Fiscal, organul fiscal dispune de dreptul efectuării unui control fiscal repetat, în cazul în care rezultatele controlului fiscal

⁵ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta, după caz, de ce consideră că îi este încălcat unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție. Este recomandabil ca acesta să urmeze, în argumentarea sa, următorii pași: (1) dacă ingerința în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție este prevăzută de lege; în caz afirmativ, (2) dacă ingerința urmărește realizarea unui scop legitim permis de Constituție; în caz afirmativ, (3) dacă există o legătură rațională între ingerința și scopul legitim urmărit; în caz afirmativ, (4) dacă ar putea fi instituite alte măsuri legislative la fel de eficiente și mai puțin intruzive pentru dreptul/drepturile fundamentale în discuție; în caz afirmativ, (5) dacă ingerința este proporțională cu scopul legitim urmărit.

exercitat anterior sânt neconcludente, incomplete sau nesatisfăcătoare ori dacă ulterior au fost depistate circumstanțe ce atestă existența unor semne de încălcare fiscală și, prin urmare, se impune un nou control.

Anterior, Curtea Constituțională a supus controlului de constituționalitate art. 214, alin. (6), Cod Fiscal, sub aspectul corespunderii criteriilor de calitate a legii, prin Decizia nr. 112 din 24.10.2019.

În acest sens, Curtea Constituțională nu a avut ocazia de a se expune pe marginea chestiunii ce vizează **(a) corelarea dintre două acte de control fiscal (i.e. acte administrative individuale), care se bucură de puterea lucrului decis și prin urmare se pot contrazice prin soluțiile care le dispun și (b) plasarea unei sarcini excesive pe umerii persoanei private, atunci când autoritățile statale, din propria culpă, emit o decizie administrativă care ulterior se anulează pe motivul existenței unor erori sau neajunsuri care sunt imputabile exclusiv statului, astfel încât prin soluția impusă de textul legii, se periclitează securitatea raporturilor juridice și implicit dreptul de proprietate al contribuabililor, deoarece sunt impuși la plata obligațiilor fiscale, contrar faptului că sunt beneficiarii unui act administrativ individual favorabil, legal și definitiv, care nu a stabilit necesitatea plății obligațiilor fiscale.**

Or, în ipoteza în care Actul de control nr. 1 a stabilit lipsa încălcării legislației fiscale, odată emis ulterior Actul de control nr. 2, prin care deja se stabilește încălcarea legislației fiscale pentru același raport juridic supus anterior verificării, are loc o încălcare a securității raporturilor juridice și a dreptului de proprietate, **deoarece se neagă efectul juridic al Actului de control nr. 1 a cărui beneficiar este contribuabilul.**

Totodată, când acordă dreptul la efectuarea controlului repetat, prin care se constată încălcarea legislației fiscale și contribuabilul este impus la plata obligațiilor fiscale, **sub aspectul reglementării, normele criticate nu fac distincția dintre situația când (a) contribuabilul a contribuit prin comportament de rea-credință sau prin prezentare de date eronate, la primul control, astfel încât rezultatele acestuia sunt neconcludente, incomplete sau nesatisfăcătoare și (b) contribuabilul a fost de bună-credință și a prezentat toate datele relevante, iar rezultatele primului control, sunt neconcludente, incomplete sau nesatisfăcătoare din culpa exclusivă a organului fiscal care a efectuat primul control.**

a. Puterea lucrului decis a actelor administrative - Erorile statului care sunt reparate în mod exclusiv din contul persoanei private - Plasarea unei sarcini excesive pe umerii persoanei private

Conform art. 140, Cod Administrativ:

Un act administrativ individual obține puterea lucrului decis atunci când nu mai poate fi contestat nici pe cale prealabilă, nici prin acțiune în instanța de judecată competentă. Dacă un act administrativ individual are mai mulți destinatari sau mai multe persoane sânt afectate de acesta, puterea lucrului decis poate surveni în momente diferite pentru fiecare din aceste persoane.

Prin Decizia nr. 160 din 02.11.2021, Curtea Constituțională a reținut că:

[...] 19. Textul „puterea lucrului decis” din articolul 140 din Codul administrativ transpune în realitatea juridică efectul dobândirii caracterului definitiv al situațiilor juridice stabilite printr-un act

administrativ individual. Curtea găsește confirmarea acestei concluzii în articolul 30 alin. (2) din Codul administrativ, potrivit căruia autoritățile publice nu pot să întreprindă acțiuni care ar putea să afecteze situațiile juridice definitive sau drepturile dobândite, decât în condițiile legii și dacă acest lucru este absolut necesar pentru interesul public. În acest context, Curtea observă elemente comune între „puterea lucrului decis” și principiul securității raporturilor juridice, așa cum a fost interpretat acest principiu în jurisprudența anterioară a Curții Constituționale. De exemplu, în Decizia nr. 58 din 11 iunie 2018, la § 33, Curtea a subliniat că principiul securității raporturilor juridice se manifestă atât în cazul drepturilor fundamentale ale persoanei, cât și în cazul interesului general al comunității.

Cu referire la caracterul definitiv (i.e. puterea lucrului decis) a actelor administrative, s-a expus și Curtea Europeană a Drepturilor Omului (în continuare – “C.t.E.D.O.”).

În cauza *Moskal v. Polonia* (nr. 10373/05 din 15.09.2009, § 82), C.t.E.D.O. reținut că, principiul securității juridice se aplică unei situații juridice finale (i.e. definitive), indiferent dacă aceasta a fost creată printr-un act judiciar sau o decizie administrativă (!).

În aceeași cauză, *Moskal v. Polonia*, §§ 72-73, C.t.E.D.O. a statuat că, în contextul dreptului de proprietate, trebuie să se acorde o importanță deosebită principiului bunei guvernări, astfel încât atunci când autoritatea publică sesizează că a admis o eroare la emiterea deciziei administrative, indivizii nu trebuie să suporte o sarcină excesivă ca urmare a implementării măsurii prin care aceștia sunt privați de drepturile acordate.

Pe cauza *Cakarevic v. Croația* (nr. 48921/13 din 26.04.2018, § 56), analizând anularea retroactivă a efectelor unui act administrativ, C.t.E.D.O. a subliniat principiul conform căruia persoana ar trebui în principiu să se bazeze pe valabilitatea unei decizii administrative finale (executorii) emise în favoarea sa sau asupra măsurilor luate în temeiul acesteia, cu condiția ca o astfel de decizie să fie luată în mod greșit.

În continuare, la același paragraf § 56 din cauza *Cakarevic c. Croației*, C.t.E.D.O. a reținut că, deși o decizie administrativă poate fi supusă revocării pentru viitor, o speranță că aceasta nu va fi revocată pentru trecut (retroactiv), urmează a fi considerată ca fiind legitimă cel puțin cu excepția cazului când există motive serioase care să justifice contrariul.

Nu în ultimul rând, în cauza *Gladysheva v. Federația Rusă* (nr. 7097/10 din 06.12.2011, § 80), C.t.E.D.O. a reiterat că greșelile și erorile autorităților statale, urmează să servească interesului persoanelor afectate, mai ales acolo unde nu este în joc nici un alt interes privat. Cu alte cuvinte, riscul oricărei greșeli comise de către autoritatea statală, urmează a fi suportat de către Stat, iar erorile nu urmează a fi remediate pe cheltuiala persoanei vizate.

În toate cazurile nominalizate, C.t.E.D.O. a reținut încălcarea art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului (în continuare – “C.E.D.O.”), atunci când persoanele au fost private de beneficiul patrimonial ca urmare a anulării unor decizii administrative finale.

Cu referire la consacrarea principiului securității juridice (i.e. certitudinii juridice) în Constituția Republicii Moldova, Înalta Curte s-a expus în Hotărârea nr. 5 din 06.03.2018:

[...] 44. Articolul 1 alin. (3) din Constituție proclamă Republica Moldova ca un stat de drept și democratic. Curtea reiterează importanța principiului statului de drept pentru o societate democratică.

45. Curtea menționează că **exigențele statului de drept presupun inter alia asigurarea legalității și a certitudinii juridice** (Raportul privind preeminența dreptului, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 86 sesiune plenară, 2011, §41).

Cu referire la plasarea unei sarcini excesive de natură să afecteze dreptul de proprietate al persoanei, Înalta Curtea a reținut în **Hotărârea nr. 31 din 03.11.2016**:

[...] 50. Potrivit jurisprudenței constante a Curții, paragraful doi al articolului 1 din Protocolul nr. 1 trebuie examinat în lumina principiilor generale enunțate în prima propoziție și cere respectarea unui echilibru just între cerințele intereselor generale ale societății care sunt satisfăcute prin măsura în cauză și drepturile fundamentale ale persoanelor care sunt afectate prin această măsură. La stabilirea faptului dacă există un echilibru just [...] **Echilibrul just nu va fi constatat dacă persoana vizată trebuie să suporte „o sarcină individuală excesivă”**. Existența sau lipsa clauzelor compensatorii în legislația relevantă poate fi un factor important la aprecierea faptului dacă măsura contestată respectă echilibrul just necesar și, în special, dacă aceasta impune reclamantului o sarcină disproporționată (a se vedea, spre exemplu, Holy Monasteries v. Grecia, hotărâre din 9 decembrie 1994, § 71 și, în contextul specific al paragrafului doi al articolului 1, Immobiliare Saffi v. Italia, hotărâre din 28 iulie 1999, § 57).

b. Concluzie și soluție propusă

Raționamentele cauzelor analizate de către C.t.E.D.O. sunt incidente în prezenta speță în sensul care, **normele criticate din Codul Fiscal, nu impun în sarcina organului fiscal în calitate de autoritate statală, să retragă/revoce actul de control anterior, astfel încât să nu fie perpetuată incertitudinea juridică unde două acte administrative individuale se exclud reciproc prin soluțiile care le impun.**

Totodată, **acordând prerogativa emiterii unui actul de control repetat, prin care se poate constatata încălcarea legislației fiscale și implicit contribuabilul este impus la plata obligațiilor fiscale, normele criticate, nu fac distincția dintre situația când (a) contribuabilul a contribuit prin comportament de rea-credință sau prin prezentare de date eronate, la primul control, astfel încât rezultatele acestuia sunt neconcludente, incomplete sau nesatisfăcătoare și prin urmare să fie diminuată plata obligațiilor fiscale către bugetul de stat, și situația când (b) contribuabilul a fost de bună-credință și a prezentat toate datele relevante, iar rezultatele primului control, sunt neconcludente, incomplete sau nesatisfăcătoare din culpa exclusivă a organului fiscal care a efectuat primul control.**

Urmărind lanțul de raționamente expus de C.t.E.D.O., la efectuarea controlului fiscal repetat, **normele criticate din Codul Fiscal, urmează să prescrie organului fiscal obligația (a) de revocare/retragere actului de control fiscal anterior, până la sau concomitent cu inițierea controlului repetat și/sau (b) să nu impună contribuabilul la plata unor taxe și impozite, dacă urmare a controlului repetat, constată că anumite obligații fiscale trebuiau achitate, dar nu stabilește că contribuabilul poartă vreo vină pentru rezultatele primului control, pentru a nu admite încălcarea art. 1, alin. (3) în combinație cu art. 9, art. 46 și art. 54 din Constituție.**

În aceeași ordine de idei, Vinăria din Vale S.R.L. conștientizează faptul că prevederile alin. (6)-(8) de la art. 214, Cod Fiscal, nu pot fi declarate neconstituționale în integralitate, astfel încât să fie exclusă *a priori* orice formă de control repetat, considerent din care se propune soluția verificării constituționalității prevederilor nominalizate, după același mecanism folosit de către

Înalta Curte în Hotărârea nr. 23 din 05.08.2021 și Hotărârea nr. 17 din 23.06.2020, în sensul în care, Înalta Curte să declare textul de lege constituțional, în măsura în care se aplică/interpretează astfel încât să nu violeze art. 1, alin. (3) în combinație cu art. 9, art. 46 și art. 54 din Constituția Republicii Moldova.

Drept urmare, atâta timp cât normele criticate din Codul Fiscal, permit organului fiscal să impună obligații fiscale (e.g. plata de impozite și taxe fiscale) ca urmare a controlului repetat, fără a retrage/revoca actul de control anterior și/sau fără a scuti contribuabilul de plata acestor obligații dacă acesta nu poartă nici o vină pentru rezultatele primului control fiscal, are loc o violare a art. 1, alin. (3) în combinație cu art. 9, art. 46 și art. 54 din Constituția Republicii Moldova, fiind diminuat soldul mijloacelor financiare care constituie proprietatea privată a contribuabilului.

II. Neconstituționalitatea art. 4, alin. (6) din Legea nr. 1054 din 16.06.2000 (în continuare – “Legea nr. 1054/2000”) pentru punerea în aplicare a titlului IV din Codul fiscal (în redacția până la 01.07.2016)

După cum denotă conținutul art. 4, alin. (6) din Legea nr. 1054/2000 (în redacția până la 01.07.2016), subiecții impunerii care, la fabricarea în încăperea sa de accize a mărfurilor nesupuse accizelor, utilizează în calitate de materie primă mărfuri proprii supuse accizelor pentru care nu există documente justificative privind achitarea accizelor, la expedierea din încăperea de accize a mărfurilor nesupuse accizelor, calculează și achită accizele pentru mărfurile supuse accizelor, utilizate în procesul de fabricarea acestora.

Astfel textul de lege criticat, nu face distincție dintre situațiile când mărfurile fabricate sunt scoase din încăperea de accize pentru a fi introduse pe (a) teritoriul Republicii Moldova sau (b) la export, pe teritoriul unui stat terț, cu care Republica Moldova are încheiate tratate bilaterale sau multilaterale în materia impozitării.

Anume pentru ipoteza impunerii cu accize a mărfurilor supuse accizelor, utilizate în procesul de fabricarea a mărfurilor supuse exportului, norma legală violează art. 4, în combinație cu art. 9 și art. 46 și art. 54 din Constituție, deoarece impune contribuabilul la plata accizelor și prin urmare reprezintă o ingerință în dreptul de proprietate a acestuia asupra mijloacelor financiare, contrar faptului că, tratatele internaționale la care este parte Republica Moldova, exclud de la impozitare astfel de operațiuni comerciale.

Or, Acordul privind principiile perceperii impozitelor indirecte la exportul și importul mărfurilor (lucrărilor, serviciilor) dintre statele participante la Comunitatea Statelor Independente și Acordul privind comerțul liber dintre Guvernul Republicii Moldova și Cabinetul de Miniștri al Ucrainei, exclud de la orice fel de impozitare directă și indirectă (e.g. accize), mărfurile care se supun exportului.

Mai mult ca atât, modificarea legislativă operată la alin. (6), art. 4 din Legea nr. 1054/2000, în vigoare din 01.07.2016, a venit să excludă neconcordanța dintre normele reglementate și prevederile tratatului internațional, în sensul în care a exclus obligația de plată

a accizelor care se percepeau datorită caracterului incert al normei de la alin. (6) a art. 4 din Legea nr. 1054/2000 (în redacția până la 01.07.2016).

Prin Decizia nr. 26 din 25.02.2019 și Decizia nr. 87 din 12.09.2019, Înalta Curte a declarat inadmisibile sesizările care vizează criticile aduse neconstituționalității normei de la alin. (6) a art. 4 a Legii nr. 1054/2000 (în redacția până la 01.07.2016), însă Înalta Curte nu s-a expus asupra faptului dacă această normă, violează art. 4, în combinație cu art. 9 și art. 46 și art. 54 din Constituție, în sensul care contravine tratatelor bilaterale în materie de impozitare încheiate de către Republica Moldova, fapt care conform jurisprudenței constante a Înaltei Curți, nu constituie un impediment pentru examinarea sesizării sub auspiciul altor critici de neconstituționalitate.

Vinăria din Vale S.R.L. conștientizează faptul că, în caz de divergențe dintre norma tratatului internațional și norma dreptului intern, instanțele ar putea opta pentru soluția aplicării directe a normei internaționale, în detrimentul normei naționale, soluție reiterată în jurisprudența Curții Constituționale (i.e. Hotărârea nr. 55 din 14.10.1999, Decizia nr. 112 din 24.10.2019).

Cu toate acestea, aplicarea directă a normei internaționale, în detrimentul normei naționale, nu anulează faptul că, norma națională violează în continuare anumite prevederi din Constituție.

Mai mult ca atât, lăsarea în vigoare a unei norme naționale, atunci când aceasta contravine tratatului internațional și implicit violează normele din Constituție, constituie o soluție care perpetuează incertitudinea juridică, astfel încât diferite instanțe de drept comun, sesizate cu aceeași problemă, pot soluționa și aplica în mod diferit norma dreptului internațional, mai ales dacă părțile nu sesizează Curtea Constituțională cu un control al constituționalității normei naționale.

În această ordine de idei, declararea neconstituțională a normei care contravine tratatului internațional și Constituției, este o soluție ce corespunde cel mai mult principiului securității juridice și ordinii constituționale.

Cât privește obiectul sesizării înaintate de către Vinăria din Vale S.R.L., cea dintâi conștientizează faptul că, întrucât construcția juridică a alin. (6) din art. 4 a Legii nr. 1054/2000 nu face distincție explicită dintre ipoteza de scoatere a mărfurilor din încăperea de accize pentru a fi (a) introduse pe teritoriul Republicii Moldova sau (b) scoase la export, nu este oportună declararea neconstituțională a întregii norme, deoarece doar ipoteza impunerii cu accize a mărfurilor scoase la export, contravine tratatelor internaționale și implicit art. 4, în combinație cu art. 9, art. 46 și art. 54 din Constituția Republicii Moldova.

În această ordine de idei, Vinăria din Vale S.R.L. reține că, prevederile alin. (6), art. 4 din Legea nr. 1054/2000 (în redacția până la 01.07.2016), nu pot fi declarate neconstituționale în integralitate, astfel încât să fie exclusă *a priori* orice obligații fiscale de accizare a mărfurilor care sunt scoase din încăperea de accize, considerent din care se propune soluția verificării constituționalității prevederilor nominalizate, după același mecanism folosit de către Înalta Curte în Hotărârea nr. 23 din 05.08.2021 și Hotărârea nr. 17 din 23.06.2020, în sensul în care, Înalta

Curtea să declare textul ca lege ca fiind constituțional, în măsura în care se aplică/interpretează astfel încât să nu violeze art. 4, în combinație cu art. 9, art. 46 și art. 54 din Constituția Republicii Moldova.

Concluzii generale:

(i) art. 214, alin. (6)-(8), Cod Fiscal, este constituțional și nu contravine art. 1, alin. (3), în combinație cu art. 9, art. 46 și art. 54 din Constituția Republicii Moldova, în măsura în care pune în sarcina organului fiscal obligația de (a) revocare/retragere a actului de control fiscal anterior, până la sau concomitent cu inițierea controlului repetat și/sau (b) scutește contribuabilul de plata unor taxe și impozite fiscale, dacă urmare a controlului repetat, organul fiscal constată că anumite obligații fiscale trebuiau achitate și nu au fost achitate, dar nu stabilește că contribuabilul poartă vreo vină pentru rezultatele primului control care nu au impus o astfel de obligație de plată.

(ii) alin. (6) din art. 4 din Legea nr. 1054 din 16.06.2000 pentru punerea în aplicare a titlului IV din Codul fiscal (în redacția până la 01.07.2016), este constituțional și nu contravine art. 4, în combinație cu art. 9, art. 46 și art. 54 din Constituția Republicii Moldova, în măsura în care la expedierea la export a mărfurilor nesupuse accizelor, pentru materia primă utilizată la producerea acestora nu se efectuează calcularea și achitarea accizelor.

G. Declarația și semnătura autorului sesizării⁶

Declar, pe onoarea mea, că informațiile ce figurează în prezenta sesizare sunt exacte.

Avocat – Adrian Grosu

03 noiembrie 2021

⁶ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va declara pe propria sa onoare că informațiile prezentate Curții sunt veridice, semnând la final.

ÎNCHEIERE

24.01.2022

mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău (sediul Rîșcani)

Instanța de contencios administrativ compusă din:

Președinte de ședință, judecător

Oleg Melniciuc

Grefier

Versavia Șumilin

Cu participarea:

Reprezentantului reclamantului SRL Vinăria din Vale avocatului Adrian Grosu.

Reprezentantului pârâtului Serviciul Fiscal de Stat Lilia Hîncu.

Examinând în ședința de judecată publică cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în cauza în contenciosul administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de SRL Vinăria din Vale împotriva Serviciului Fiscal de Stat privind anularea actului administrativ individual defavorabil, obligarea la emiterea actului administrativ individual favorabil și întoarcerea executării actului administrativ,

a c o n s t a t a t:

Reclamantul SRL Vinăria din Vale a depus în instanță acțiune în contenciosul administrativ împotriva Serviciului Fiscal de Stat solicitând anularea deciziei Serviciului Fiscal de Stat nr. 26-24-11-50907 din 30.04.2021 și obligarea la emiterea deciziei privind retragerea integrală a deciziei nr. 60 din 14.03.2018 și dispunerea întoarcerii executării prin restituirea de la bugetul de stat a sumelor încasate.

În ședința de judecată reprezentantul reclamantului, avocatul Adrian Grosu, a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 214 alin. (6)-(8) Cod Fiscal și a art. 4 alin. (6) din Legea nr. 1054 din 16.06.2000 privind punerea în aplicare a titlului IV din Codul fiscal (în redacția până la 01.07.2016) în cauza în contenciosul administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de SRL Vinăria din Vale împotriva Serviciului Fiscal de Stat privind anularea actului administrativ individual defavorabil, obligarea la emiterea actului administrativ individual favorabil și întoarcerea executării actului administrativ.

Reprezentantul pârâtului Serviciului Fiscal de Stat în ședința de judecată nu a obiectat asupra cererii privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Audiind participanții le proces, studiind cererea înaintată și sesizarea anexată, instanța de judecată ajunge la concluzia că cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate întrunește condițiile legale și urmează a fi admisă, din următoarele considerente.

Potrivit art. 12/1 Cod de procedură civilă, (1) În cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărîrilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărîrilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională. (2) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitîndu-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin.(1) lit.a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; d) nu există o hotărîre anterioară a Curții Constituționale avînd ca obiect prevederile contestate. (3) Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amîină pledoariile. (4) Dacă nu sînt întrunite cumulativ condițiile specificate la alin.(2), instanța refuză ridicarea excepției de neconstituționalitate printr-o încheiere care poate fi atacată odată cu fondul cauzei. (5) Instanța de judecată poate ridica excepția de neconstituționalitate doar dacă cererea de chemare în judecată sau cererea de apel a fost acceptată în modul prevăzut de lege ori dacă cererea de recurs împotriva hotărîrii sau deciziei curții de apel a fost declarată admisibilă conform legii.

Potrivit prevederilor art. 135 alin. (1) lit. g) din Constituție, art. 4 alin. (1) lit. g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și art. (4) alin. (1) lit. g) din Codul jurisdicției constituționale, rezolvarea excepțiilor de neconstituționalitate a actelor normative ține de competența Curții Constituționale.

Prin hotărîrea nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, Curtea Constituțională a hotărît: în sensul art. 135 alin. (1) lit. a) și g) coroborat cu art. art. 20, 115, 116 din Constituție: - în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărîrile Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărîrilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională; - excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau de reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu; - sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate în soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, Curților de Apel și judecătoriilor, pe rolul cărora de află cauza; - judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau conformității cu Constituția a normelor contestate, limitîndu-se exclusiv la verificarea următoarelor condiții: 1) obiectul

excepției intră în categoria actelor cuprinse la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; 2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; 3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; 4) nu există o hotărâre anterioară a Curții avînd ca obiect prevederile contestate.

Din conținutul cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate, instanța reține că se invocă neconstituționalitatea prevederilor art. 214 alin. (6)-(8) Cod Fiscal și a art. 4 alin. (6) din Legea nr. 1054 din 16.06.2000 privind punerea în aplicare a titlului IV din Codul fiscal (în redacția până la 01.07.2016)

La caz instanța de contencios administrativ, verificînd întrunirea condițiilor legale stabilite, a constatat următoarele.

Obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție.

Excepția este ridicată de către partea în proces, reprezentantul reclamantului SRL Vinăria din Vale, avocatului Adrian Grosu.

Prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei în speță.

Nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale avînd ca obiect prevederile contestate.

La caz instanța de judecată reține că, prin decizia de inadmisibilitate din 12.09.2019 a sesizării nr. 128g/2019, a fost declarată inadmisibilă excepția de neconstituționalitate a art. 4 alin. (6) din Legea nr. 1054 din 16.06.2000 privind punerea în aplicare a titlului IV din Codul fiscal, iar prin decizia de inadmisibilitate din 24.10.2019 a sesizării nr. 115g/2019, a fost declarată inadmisibilă excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 214 alin. (6) Cod Fiscal.

Însă, avocatul reclamantului a menționat că invocă alte temeuri privind neconstituționalitatea normelor de drept enunțate asupra cărora Curtea urmează să se expună.

Din considerentele enunțate instanța consideră că, Curtea urmează să se expună asupra neconstituționalității prevederilor art. 214 alin. (6)-(8) Cod Fiscal și a art. 4 alin. (6) din Legea nr. 1054 din 16.06.2000 privind punerea în aplicare a titlului IV din Codul fiscal (în redacția până la 01.07.2016).

În consecință, instanța de judecată apreciază că în speță, sunt întrunite condițiile stabilite de Curtea Constituțională, prin hotărârea nr. 2 din 09.02.2016.

Ținînd cont de faptul că normele solicitate a fi supuse controlului de constituționalitate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei deduse judecătii, avînd în vedere că judecătorul nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția, instanța va admite solicitarea reclamantului și va dispune ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 214 alin. (6)-(8) Cod Fiscal și a art. 4 alin. (6) din Legea nr. 1054 din 16.06.2000 privind punerea în aplicare a titlului IV din Codul fiscal (în redacția până la 01.07.2016).

Totodată instanța de judecată va remite în adresa Curții Constituționale prezenta încheiere și sesizarea reclamantului privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 214 alin. (6)-(8) Cod Fiscal și a art. 4 alin.

(6) din Legea nr. 1054 din 16.06.2000 privind punerea în aplicare a titlului IV din Codul fiscal (în redacția până la 01.07.2016).

În contextul celor expuse, conducându-se de prevederile art. 230 Cod administrativ, art. 12/1 Cod de procedură civilă, hotărîrea Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016, instanța de contencios administrativ,

d i s p u n e:

Se admite cererea reprezentantului reclamantului SRL Vinăria din Vale, avocatului Adrian Grosu, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 214 alin. (6)-(8) Cod Fiscal și a art. 4 alin. (6) din Legea nr. 1054 din 16.06.2000 privind punerea în aplicare a titlului IV din Codul fiscal (în redacția până la 01.07.2016).

Se sesizează Curtea Constituțională în vederea realizării controlului constituționalității prevederilor art. 214 alin. (6)-(8) Cod Fiscal și a art. 4 alin. (6) din Legea nr. 1054 din 16.06.2000 privind punerea în aplicare a titlului IV din Codul fiscal (în redacția până la 01.07.2016).

Se remite Curții Constituționale prezenta încheiere și sesizarea reprezentantului reclamantului SRL Vinăria din Vale, avocatului Adrian Grosu.

Se suspendă examinarea cauzei până la examinarea sesizării de către Curtea Constituțională.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președinte de ședință, judecător

Oleg Melniciuc

Corespunde originalului

